СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 33. Джерзі Сиտі, Н. Дж., пятниця 9-го лютого 1940. — No. 33. Jersey City, N. J., Friday, February 9, 1940. VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВТЕЧА ПІДПРИЄМСТВ З НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Джордж Ален, президент комітету реальностей у Ню Йорку, робить заходи, щоб разом з міською адміністрацією припинити втечу ріжних промислових підприємств з Ню Йорку до сусідніх стейтів, зокрема до Конетикоту. На скликанім ним мітінґу показалося, що бизнес втікає з Ню Йорку на широку скалю вже від пятьох років. Приявний на тім мітінґу бизнесмен з ділянки виробу одежі, Спер, заявив, що за пять років з 300 кравецьких підприємств 181 втекли з Ню Йорку до Конетикоту, Ню Джерзі, Пенсилвенії, Мериленду, Масачусетсу, Мейну й інших стейтів. Подібні речі діються в інших ділянках нюйорського промислу. Представники бизнесу подавали причини того явища. В місті Ню Йорку юнії домагаються високих плат. Через те нюйорські продукти так скачуть на ціні, що не всилі конкурувати з продуктами інших міст і стейтів. Компанії склонні платити 50% більше, ніж в інших містах, одначе юнії домагаються нераз 150% більше. Але плати ще не є головною причиною. Важнішою причиною є те, що юнійні провідники поводяться в підприємствах неначе диктатори; вони за найменше непорозуміння кличуть робітників на страйк, з черги наступає пікетування, втрата замовлень і т. п. По інших стейтах нема того. Там і нижчі робітничі плати і робітники краще відносяться до своїх власників, говорили представники бизнесу.

СВАРКА МІЖ ПРОВІДНИКАМИ РОБІТНИЦТВА.

ВАШИНҐТОН. — Джан Луіс, голова Конґресу Промислових Орґанізацій, вручив сенатському комітетові документи, на основі яких виходилоб, що Вилйем Ґрін, голова Американської Федерації Праці, змовлявся разом з такими компаніями, що ламали закон взаємовідносин праці Ваґнера і спільно з ними натискав, щоб цей закон змінити.

МАЯМІ. — Вилйем Ґрін, вчувши про закиди Джана Луіса, заявив, що ці закиди неправдиві, а поступок Луіса „огидний".

ЗЛЕ З КУПНОМ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Федеральна „Корпорація Власників Домів", створена урядом у часі депресії, щоби помагати власникам домів виплачувати свої морґеджі та в той спосіб задержувати власність домів, подала тепер звіт своєї праці. З того звіту виходить сумний образ. Отож з 80 тисяч приватних домів у Ню Йорку, яким помогла згадана корпорація в той спосіб, що перебрала на себе морґеджі, одна третина, то є поверх 25 тисяч домів, таки перейшла на її власність, бо власники не могли сплачувати морґеджів навіть на улекшених умовах. В той спосіб згадана корпорація стала сама найбільшою власницею домів в Америці, хоч її завданням було помагати власникам задержувати доми в своїм посіданні. Зо звіту далі виходить, що той процес не закінчився. Ще є велика скількість домів, яких власники цілком припинили сплачування морґеджів і треба буде їх перебрати на власність корпорації. Під оглядом неплачення домових морґеджів місто Ню Йорк стоїть на першому місці.

ДЕЛЕҐАТИ НА ДЕМОКРАТИЧНУ КОНВЕНЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська Тамені Гол висилає своїх делеґатів на демократичну конвенцію в Шікаґу, яка має вибрати кандидата на президента. Головою делеґації є Соливен, голова Тамені Голу. Делеґація назагал прихильно ставиться до третьої кандидатури президента Рузвелта і колиб Рузвелт хотів третій раз кандидувати, то вона його однодушно поперлаб. Замітне те, що в делеґацію не входить старий і заслужений демократ та член Тамані Голу, бувший ґубернатор Алфред Смит, що вже давніше зазначив себе як противник Рузвелта.

ҐАРНЕР ПІДШТОВХУЄ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Джан Ґарнер, заступник президента, що зголосив недавно свою готовість добиватися з боку Демократичної Партії номінації на президента, хоче тепер при помочі зручного маневрування змусити Рузвелта сказати, чи він думає третій раз кандидувати, чи ні. Ґарнер хоче поставити своє назвище на правиборах у стейті Ілиной. А в тім стейті є такий звичай, що всі ті особи, що хочуть кандидувати на президента, мусять зголоситись до правиборів. Коли Ґарнер зголоситься до правиборів, Рузвелт повинен також зголоситись, або зрезиґнувати з третьої кандидатури. Та деякі кола твердять, що той звичай не є примусовий.

СОВЄТСЬКЕ ЗОЛОТО ДО АМЕРИКИ.

САН ФРАНСІСКО. — До санфрансіського порту прибув совєтський корабель „Кім" і привіз на собі пять і пів міліона совєтського золота. Те золото призначене на те, щоб покривати ним покупки, пороблені в Америці Совєтами.

„СРІБНІ СОРОЧКИ" І НІМЦІ

ВАШИНҐТОН. — На переслуханні перед комітетом Даєса лідер американської фашистівської орґанізації „с 5-ні сорочки", Вилйем Пелей, сказав, що коли Ґітлер прийшов у Німеччині ... нього підійшов один „полковник", Емерсон, і зробив йому пропозицію, щоб він затягнув до своєї орґанізації 15,000 німців, які заплатять по $10 вступного від особи. Пелей відкинув пропозицію.

ПРОВІДНИКИ „ХРИСТІЯНСЬКОГО ФРОНТУ" ПЕРЕД СУДОМ

НЮ ЙОРК. — Велика лава присяглих узнала 17 провідників „християнського фронту" винуватими змови повалити революційним шляхом американський уряд. Закинено їм також проступок крадіжу зброї з касарні 165 полку. Узнавши їх винуватими, суд їх випустив на волю аж до розправи, за окупом від пять до двацять тисяч долярів.

„ПОЛЬСЬКИЙ ДЕНЬ"

ОЛБАНІ. — На прохання стейтової конференції польських клюбів ґубернатор Лімен зарядив, що наступна неділя в стейті Ню Йорк є „польським днем" і в той день поляки будуть могти переводити збірки на поміч потерпілим у війні полякам.

ЗАСУДЖЕНА ЗА ВДУШЕННЯ ВЛАСНОЇ ДИТИНИ

У карному суді в Петерсоні, Ню Джерзі, відбулася розправа проти 18-літньої Віджінії Д'Амере, обвинуваченої за вдушення власної 5-тижневої незаконної дитини. Лава присяжних, зложена з 5 жінок і 7 чоловіків, признала її винною вбивства другого ступня, але просила суду її помилувати. Їй грозить вязниця до 30 років.

ОПРАВДАНА ПОМИЛКА

Байрон С. Бравн, капітан американської армії на пенсії, почув оноді на своїм радіо, що якийсь корабель висилає з моря сиґнали по поміч („Ес-Ов-Ес"). Він негайно повідомив стацію прибережної сторожі в Бостоні й ця вислала на море більше число рятункових човнів. Одначе розслід уряду показав, що сиґнал походив з граної на радіо драматичної штуки. Капітана потягнено спершу до відповідальности за подавання фальшивого алярму, але потім признано його помилку оправданою, тимбільше, що він уже раз зловив на своїм радіо оправжній сиґнал по поміч.

ПЕРЕДСКАЗУЄ ЗБІЛЬШЕННЯ НАСЕЛЕННЯ КАНАДИ

Томас Ватсон, президент одної з найбільших канадійських індустріяльних заведень, заявив у своїй бесіді в готелі Кінґ Едвард, що по скінченні війни населення Канади зросте до 50 міліонів, пять разів більше як воно тепер є. Канада, сказав він, є країною безмежної нагоди. В її нутрі криються казкові багатства, про які ми лише можемо тепер мріяти. Щоб використати ті багатства, потрібно буде великої сили людности Новий поплив нової еміґрації, ще більвоєнний рух спричинить приплив нової еміґрації, ще більшої, як по першій світовій війні.

ЗАКОН НЕРОЗУМНИЙ, АЛЕ ЗАКОН ЗАКОНОМ

Перед федеральним суддею в Гекенсеку, Ню Джерзі, ставав 63-літній німецький громадянин Ісаак Шліфер, щоб суд вирішив його просьбу про американське громадянство. Шліфер 25 років тому виїхав з Німеччини, бо він не вірив у військову службу. Він заявив судові, що не вірить у неї й тепер та що він не пішов би на війну, якби на неї його покликано. Суддя заявив: „Я не сумніваюся, що з вас був би добрий громадянин, але мені ніщо інше не лишається, як вам громадянства відмовити: закон законом".

ЗАБАГАТО ЧОЛОВІКІВ

У суді в Вобаші, Індіяна, розглядано позов, у котрім чоловік домагається від жінки розводу на тій основі, що, мовляв, вона перед шлюбом сказала була йому, що вона мала давніше двох чоловіків, а тимчасом показалося, що вона їх мала шість.

Суд признав домагання оправданим.

ЗАДАЧА „НАПИСАНА" ФОНОҐРАФІЧНО

Фредерик Ферис, студент Принстонського університету, предложив своїм професорам тезу про ґеольоґію, але замісць подати її написану на машині до писання, предложив її фоноґрафічними рекордами. До них він додав у відповіднім місці мапи й діяграми.

Професори заявили, що вони вдоволені з цеї іновації. Студент каже, що рекордування фоноґрафом коштувало його кілька долярів дешевше, ніж коштувалоб його переписування тези на машині професійними писарками.

ЖЕРТВИ ЛІСОВИХ ПОЖАРІВ

За обчисленнями Лісової Служби у Вашинґтоні, в 1939. році згоріло в Америці 357,286 акрів лісу, а в цих пожарах згинули 16 людей, напятих до поборювання вогнів.

ЗАСУДИЛИ ПОЛІЦАЯ ЗА ВБИВСТВО ПОСАДНИКА

Розправа проти поліцая Алвина Дулія за вбивство Едвардса, посадника Лонґ Бічу, на Лонґ Айленді, що від кількох днів велася перед судом у Мінеолі, покінчилася признанням обвинуваченого винуватим ненаміреного вбивства першого ступня.

Суддя обіцяв видати присуд 15. лютого. Обвинуваченому грозить вязниця від 10 до 20 років.

ГОРДИТЬСЯ АРЕШТОМ

ЛІВЕРПУЛ (Англія). — Брендем Біген, 16-літній ірляндський хлопець, засуджений на три роки вязниці за переховування вибухових матеріялів для „Ірляндської Республиканської Армії". Почувши присуд, заявив, що бере собі це за велику честь, що має нагоду сказати англійському судові, що ірляндський нарід рішений боронити всіми засобами кожну пядь своєї землі та вияснити ті благородні ірляндські змагання, за які вже пролито стільки ірляндської крови та за які й тепер є так баґато його приятелів і товаришів в анґлійських тюрмах.

АМБАСАДОРИ ДОБРОЇ ВОЛІ.

До Америки приїхали два фінляндські найкращі біґуни: Таісто Макі (наліво) й Пааво Нурмі, щоби збирати тут фонди на допомогу фінам. Макі одітий у білий уніформ, у якому він ще недавно виходив на патрулі проти російської армії.

ЗАЛІЗНИЧИЙ РУХ НА ЛІНІЇ ЧЕРНІВЦІ—ЛЬВІВ—БЕРЛІН ПЕРЕРВАНИЙ

БУКАРЕШТ. — Не зважаючи на численні поголоски про те, що німецькі військові частини контролюють залізничий шлях, що лучить Румунію з Німеччиною через Чернівці, Львів і Краків, є правдою, що цей рух тепер цілковито припинений. Поїзди не курсують. Має це бути тому, що нема порозуміння між Німеччиною і Совєтами щодо контролі й охорони залізничого шляху і транспорту. Німеччина стоїть на тому, що багато товарових потягів з поживою були в Галичині розграблені в такий спосіб, що до Німеччини дійшли тільки порожні ваґони. Тому Німеччина домагається тепер перебрання охорони транспорту у свої руки.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЦІЯЛІСТ ПРО БОЛЬШЕВИКІВ.

ПАРИЖ. — Польський соціяліст, що втік з Галичини, яку загарбали Совєти, каже, що совєтська влада переслідує на занятих землях найбільше соціялістів, і то як польських, так і українських та жидівських. Зпочатку відносились до них толерантно, а потім зажадали розвязки жидівського соціялістичного „Бунду" і зачали вивозити сотки жидівсоціялістів, яких підозрівають у симпатіях до Троцького.

ДАЛІ НАСТУПАЮТЬ І ГИНУТЬ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Фінський воєнний комунікат стверджує, що совєтські війська постійно далі наступають на всіх відтинках, і то як день так і ніч. І всюди змушені відступати з величезними втратами в людях і воєннім матеріялі, головно повзах. Комунікат каже, що в однім дні згинуло до 1,800 совєтських жовнірів.

ПЕРЕБІЛЬШЕННЯ, КАЖУТЬ СОВЄТИ.

МОСКВА. — На фронті без змін, або незначні перестрілки. Так звучать совєтські воєнні комунікати. А часописи додають, що фіни роблять „з мухи вола" і розтрублюють по світі великі битви і перемоги, яких нема. Ось це є те все, що можуть довідатись громадяни СССР про воєнні події в Фінляндії.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ АНҐЛІЄЮ Й ІРЛЯНДІЄЮ.

ЛОНДОН. — Британський уряд здає собі добре справу з того, що повішення двох ірляндських терористів спричинить йому багато клопоту. Уряд є того переконання, що подію використає націстична пропаґанда, що змагатиме піддержати повстання в Ірляндії. А революційна ірляндська орґанізація, „Ірляндська Республиканська Армія", ґотова тепер зискати в Ірляндії на популярності і скріпити свою кампанію за насильну злуку північної Ірляндії, що є під Анґлією, з полудневою, незалежною Ірляндією в одну цілість.

Добачує німецькі гроші.

Анґлія обвинувачує Німеччину, що вона помагає грішми ірляндському революційному рухові, пересилаючи гроші через Злучені Держави, та що вона тепер скріпить ту свою роботу, спекулюючи на „мучеництві", себто на смерті повішених анґлійцями ірляндських терористів.

Боїться американських ірляндців.

Анґлійський уряд бере також під увагу, що згадане повішення готово відбитись фатально й на американських ірляндцях, що тепер готові зачати виступати проти Великої Британії й тої справи, за яку вона бореться.

Повзято всякі міри осторожности.

Зміцнено охорону премієра міністрів Чеймберлина і сера Андерсона, що відкинув прохання про помилування засуджених на смерть ірляндських терористів. Бояться якогось нападу на їхні особи.

ІРЛЯНДІЯ ВВАЖАЄ ПОВІШЕНИХ ГЕРОЯМИ І МУЧЕНИКАМИ.

ДОБЛИН. — Ціла незалежна Ірляндія озлоблена зприводу повішення молодих ірляндських революціонерів, Петра Барнеса і Джеймса Ричардса. Всюди відбуваються протестаційні демонстрації, на яких ухвалюють протибритійські резолюції. Кажуть, що Імон де Валера, що не здобув помилування, готов бути змушений уступити з премієрства. В резолюціях кажеться, що це повішення є „нападом Анґлії на Ірляндію". На місці, де увязнено повстанців з 1916 р., між якими був і Імон де Валера, подерто підчас зібрання британський державний прапор, а один з членів „Ірляндської Революційної Армії", що є підпольною орґанізацією, заявив, що тепер треба „робітникам пімститися за ірляндську справу" та що та пімста мусить бути „око за око, зуб за зуб". Покликано всіх ірляндців, в Ірляндії й поза нею, стати одним фронтом проти анґлійського нападу".

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБОСІЧНИЙ МЕЧ

Відомий европейський кореспондент американських газет, Ото Толишос, звертає в одній зо своїх останніх депеш з Берліну увагу на замітний зворот, що його прибирає европейська війна. Каже він, що европейська війна з війни держав стає суспільним конфліктом, себто війною між клясами.

Початок цьому зворотові дала Німеччина. Заповідаючі громові гуркоти чути було вже давніше. Тепер вони стають щораз частіші й голосніші. Має він на думці нову атаку націстичного проводу проти так званих демократичних держав, атаку, що надає війні Німеччини проти Франції й Англії цю нову закраску й значіння.

Суть цеї атаки в тому, що ворожі Німеччині держави представляється не лише за державі сити, що вже набралися територій і багатств стільки, скільки їм лише треба, але й за держави, що стали державами плютократичними, себто державами, які правляться в інтересі багатства й тих, що його мають.

Першою консеквенцією такої політики, кажуть німецькі провідники, є занедбання інтересів широких верств населення. З демократичних установ цих держав можна би вносити, що там дбається за інтереси цих мас. Одначе коли приглянутися до цих держав ближче, кажуть націсти, вся так звана демократія в життї не існує. Не зважаючи на голосування, виборців, демократія не дає масам можности оборони своїх інтересів перед інтересами себелюбних плютократів, земельних власників, фабрикантів і купців.

Ціль цеї націстичної пропаґанди, що так скидається на большевицьку, зовсім ясна. Хочуть нею націсти викликати невдоволення серед мас у державах, що з Німеччиною вже воюють, і в державах, що з нею ще воювати можуть. З другого боку хочуть вони скріпити „мораль" своєї армії й свого запілля.

Що Англія й Франція виступлять проти цеї націстичної пропаґанди, можемо бути зовсім певні. Що вони будуть її таврувати як большевицьку, можемо бути теж певні. Одначе ледве чи таким тавруванням можна успішно цій пропаґанді протиділати. Здається, що у воєнним часі люди під деякими оглядами стають тверезші і мабуть визиванка большевизму вже не потрапить закрити основного питання. Не зважаючи на цю визиванку, маси в Франції й Англії спраді готові спитатися: чи дійсно масам живеться в Англії й в Франції так, як на це такі багаті країни стати?

Колиж маси в Англії й Франції таке питання собі поставлять, то нема що й казати, що вони готові дати на нього відповідь, яка може не буде зовсім годитися з німецькою пропаґандою, але певно буде невигідна багатій клясі Англії й Франції. Тому либонь найкращою відповіддю на націстичну пропаґанду буде всетаки поправа долі мас у Франції й Англії. Це буде не лише найкраща дефензива, але й рівночасно найкраща офензива, бо вона оберне кий проти тих, що його підняли: коли поправиться доля мас в Англії й Франції, тоді й у Німеччині готові маси спитатися: я яка доля наша?

ПРАВДИВЕ ОБЛИЧЧЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Советські невдачі в Фінляндії здивували цілий світ. Тому не диво, що всюди ставлять одне й тесаме питання: що уявляє собою червона армія?

На це питання старається дати відповідь також і **Лев Любімов** (мабуть москаль) у паризькому тижневику **„Кандід"** з 20. грудня 1939 року. Нижче подаємо переклад цеї статті.

* * *

Фінляндія поставила героїчний спротив СССР, одначе самий героїзм не вистарчив би, колиб не було інших факторів. Червона армія „найсильніша на цілому світі", як це недавно говорив Ворошилов. Якщо не могла змести. одним махом дрібну фінську армію, то це тому, що вона не відповідна до такої війни, де противник уміє боронитися.

Не забуваймо, що від 1937 р. 95% полковників і більше як 30,000 нижчих старшин, були „зліквідовані", цебто розстріляні, засаджені в тюрми або в концентраційні табори. Ці, що остались, можуть кожної хвилини піти їхніми слідами. Ні їх літа служби, ні військові декорації не помагають нічого, бо кожної хвилини вони можуть бути вистріляні як „зрадники".

Чиж диво, що советський жовнір має дуже мало поваги для свойого старшини, який може бути „зліквідований" як зрадник народу"?

„Діло Мехліса".

В 1937 р. Сталін почав широке діло поліційних операцій в армії, які мали на цілі зліквідувати дух касти в армії, зломати її автономію, посвячуючи свідомо інтереси оборони держави інтересам режиму.

В тому часі політичні комісарі вже глибоко були всадовилися в армії. Вони були тільки дорадниками військовим командирам у політичних справах. Згодом, вони просякли військово дисципліною. Це тому, що маршал Тухачевський, колишній офіцир царської ґвардії, та Гамарник, шеф політичного відділу армії, зєдналися тісно в питанні оборони армії перед комуністичними органами.

Сталін розумів, що армія починає вихоплюватися зпід його контролі, й готова одного дня стати проти нього. Тому постановив її здесяткувати. Він її нищив у всіх розгалуженнях, а на місце „зліквідованої касти офіцирів" понаначував людей, які, по більшій частині, не мали жадного військового вишколу.

Ці реформи переводить Мехліс. Советські власті роблять усе можливе, щоби привернути авторитет старшинства в армії. Одначе, лихо є надто глибоке, щоб можна вилікувати його за один день. За своєю внутрішньою структурою, советська армія не може рівнятися до жадної армії на цілому світі. Це спеціяльна армія, яка має спеціяльні завдання, й то дуже обмежені!

Як большевики уявляють собі боротьбу на фронті.

Нічого нема лекшого, як представити собі, як виглядає советська військова тактика. Товариш Романенко, шеф політичного відділу двох армій на Далекому Сході, тому кілька місяців так писав в орґані Ворошилова, **„Красная Звезда"**:

Треба, — писав Романенко, — бити неприятеля з найменшими втратами. Справа зрозуміла, але як її повести? Нема нічого простішого — каже Романенко. Треба, щоб члени політичного відділу армії, комісарі при відділах, члени партійних організацій, комуністичної молоді та політичні інструктори — робили так, щоб військо було захоплене могутнім поривом наступу.

Чи це все? Ні Романенко рекомендує всім тим панам з партії та комсомолу дати приклад власного захоплення та кричати: „Вперед за великого Сталіна", „Вперед за комунізм", і інше.

Якщо це не поможе, тоді члени політичного відділу повинні удатися до своїх начальників, продовжуючи рівночасно ділати: мусять роздавати поміж жовнірів велике число летючок, наперед приготованих.

Це майже все, що, за Романенком, повинні робити ті, що кермують ментальністю советського вояка.

Кампанія проти Польщі була свого роду цивільною війною. Польська армія, занята на заході, не ставила жадного опору советській армії. Одначе, згідно з заявами самого Молотова, втрати большевиків виносили: 737 убитих і 1,862 ранених. В цій кампанії, советська армія показалася на висоті свого завдання: вона мала большевизувати здобуті території.

Виступаючи війною проти Фінляндії, Сталін уявляв собі такий самий процес. (Від редакції: Московські полонені у Фінляндії твердять, що їм говорили, що фінський нарід пригорне большевиків з отвертими раменами!).

Одначе він дуже помилився. При вступі на фінську територію большевицька армія понесла великі втрати.

Образок моралі.

Наочні свідки оповідали нам про жалюгідний вигляд большевицьких військ у Польщі. Жовніри брудні, зле одягнені, зле віджевлювані, приголомшені, що побачили склепи повні всяких товарів, ресторани повні гарно одітих жінок з капелюхами й панчохами, та свобода — їсти, скільки захочеш, коли маєш чим заплатити! Одначе, поміж тими військами рідко можна було стрінути людей загальної культури.

Що більше, пияньство в советській армії процвітає буйним життям. Загляньмо до орґану комісаря війни Клима Ворошилова. Мова про летунів:

Старшина - летун Піскунов впився та літав так низько понад місто, що розбивав дахи на домах і чудом вийшов з життям. Летун Барабанов полетів у пяному стані тоді, як збірники бензини не були щільно позамикані. Наслідок — катастрофа. І таких випадків — сотки.

Літаки та панцирні самоходи.

Голосить леґенда, що СССР має 7,000 літаків і 7,000 панцирних самоходів! Припустім, що це число є правильне. Та що цей матеріял практично означає?

Підчас війни в Еспанії СССР вислав проти Франка свої найкращі апарати, тоді, коли Італія та Німеччина посилали другорядний матеріял. Ці советські літаки були не до порівняння з німецькими й італійськими. Від 1936-37 р. советська авіяція не зробила найменшого поступу вперед!

Фінська війна показує, що советські командні кадри літаків нездібні організувати великі рейди в стилю тих, що їх доконували німці підчас кампанії в Польщі. Таксамо й про летунів, з яких велике число не має належного вишколення.

Панцирні авта є зорганізовані в 12 дивізіях „мото-механізованих частин". Це також гордощі советської армії. Але тут відчувається великий брак кадр (шоферів і механіків). У Фінляндії показується, що ці „мото-механізовані" відділи оперують дуже незручно й зле.

Що дивуватися, коли від років советська преса безперестанно критикує командний склад та вишкіл тих частин?

Начальна команда.

Хто командує всіми військовими операціями?

Ворошилов? Цілком ні. Цей маршал, що підчас світової війни був майже незамітний, а після революції занимав дуже незначне становище (політичний комісар), не є стратеґом. Це не провідник, але чоловік, що на схилку літ хоче за всяку ціну зберегти своє довіря у Сталіна. Ворошилов — це лихоносець для своїх військових товаришів. Маршал Тухачевський був розстріляний як зрадник, за ним пішов також маршал Єгоров, ген. Федько, назначений на місце Єгорова, зник таємничо, вкінці також ген. Алькніс.

Надзвичайно мало могли зберегтись інші найближчі товариші Ворошилова: маршал Семен Буденний, колишній підофіцир, який тепер відіграє чисто декораційну ролю, генерал першої ранґи Локтьонов, комісар Мехліс, який „зліквідував" ген. Бліхера, і комісар Щаденко, який завдячує своє життя вислугуванням Сталінові.

Хтож командує західними округами? Отже в Києві, це генерал першої ранґи, Тимошенко (українець), підлизень Сталіна, без справжнього військового вишколу і таланту, в Мінську генерал другої ранґи Ковалев, у Ленінграді (проти Фінляндії) ген. Мерешков (відкликаний останньо), в Одесі (проти Румунії) ген. Больдін.

Хто є ці люди? Темні, про яких мало хто передтим знав, які нагло виринули по „ліквідації" справжніх генералів в 1937 р.

Одначе червона армія має свій мозок, яким являється шеф генерального штабу, ген. Шапошников. Він має 57 років, і одинокий з живих, що має царський військовий вишкіл. При кінці світової війни ген. Шапошников, в ранзі підполковника, командував дивізією козаків у Туркестані. Всі його близькі товариші запевняють, що це звичайний тип військового, без спеціяльних здібностей. В 1929 р. його роблять шефом генерального штабу. В 1935 р. він командує Ленінградською військовою округою, де запріязнюється зо сталінським ставленником, ославленим Ждановом, а в 1937 р. він знову стає на чолі генерального штабу.

Підкреслюємо ясно таке: в червоній армії нема професорів військового знання, яких можнаб порівняти з такимиж в інших арміях! Це тому, що школа старшин у Москві не може вишколити старшин, якими можна би було заступити тих, що „зліквідовані".

Поміж іншим, Шапошніков, це туз, бо як то кажуть, на „безрибю й рак риба"...

Ще кілька слів на закінчення. Червона армія це армія без командантів, без військових традицій. Хоч Сталін порівнює себе з Петром Великим, хоч імітує його на кожному кроці, проте червона армія не є патріотичною, є нездібною в повному того слова значінні. Бо як політичні комісарі мають впоювати в армію любов вітчини, вони мусять також додати, що йде тут про „соціялістичну батьківщину". Така вітчина може розтягатися по цілій кулі земській, так, як і соціялістична революція.

В Фінляндії, тимчасом, сталося цілком що інше. В обличчі великої числом армії, але армії без духа й ідеї, мала числом, одначе суцільна ідеєю армія Фінляндії виявляє наглядно свою вищість.

Цього досить, щоб Европі тільки показати свою силу, а большевизм був би знищений раз на все, а з ним пропав би і проклятий советський режим.

ВАТИКАН І КВІРИНАЛ

Щораз більше даються чути такі голоси з Ватикану, що мають наскрізь політичний характер. Це осуди німецької й большевицької політики, голоси в справі „німецького терору" на окупованих Німеччиною землях давньої Польщі й намагання папи Пія XII. довести до замирення в Европі. Це все вказує на поважну ролю Ватикану в світовій політиці.

Недавно цілий світ облетіла сенсаційна вістка про відвідини папи в італійського короля. Пересічний читач не здає собі справи, яке велике значіння мають ці відвідини. Довгі роки йшов спір між Ватиканом (папа) і Квіриналом (король) за політичне першенство не тільки в Італії, але навіть і в католицькому світі. Йшла довга й затяжна боротьба за суверенність над Вічним Містом, а також і европейські держави чимало прикладали старань, щоб впливати на розвязку конфлікту між Ватиканом і Квіриналом.

Папа Лев XIII., відомий зо своїх соціяльних диктрин, робив іще великі зусилля, щоб поєднати ці два Рими. Одначе трудноші не поменшались, але зростали. Ватикан і Квіринал офіціяльно себе ігнорували. Боротьба за світські й релігійні впливи шарпали Італію та розєднували на всі боки. Та прийшов вкінці Лятеранський Договір з 1929 р., між фашистівською владою і Ватиканом. Одначе, як кажуть, між Мусолінієм та папою Пієм XI. не було далі великої взаємної любови ні симпатії. Взаємини гіршали тимбільше, коли Рим звязався з Берліном.

Мона сміло сказати тепер, що вісь Рим—Берлін дуже погано впливала на відношення між Квіриналом і Ватиканом. Коли Ватикан багато разів показував своє невдоволення з пронімецької політики Мусолінія, то проте цілком явно та всіми силами піддержував італійську політику в Еспанії, помагаючи виграти ген. Франкові громадянську війну.

А вже коли Гітлер обнявся із Сталіном, то це вже було аж так багато, що два офіціяльні Рими, Ватикан і Квіринал, таки прийшли до спільної мови, до порозуміння. І тому Італія не побігла за Німеччиною впроваджувати большевицьких вандалів до Европи. Вона заявила своє „вето" проти московського імперіялізму на Балкані. Вона старається примирити воюючі сторони, за що Англія й Франція напевно почуваються вдячними Італії.

І тепер, між Ватиканом і фашистівською Італією навязуються теплі відносини. Теперішній папа Пій XII. уживає великих зусиль, щоб поєднати ці дві столиці в одному Римі. Сам престіж Вічного Міста вимагає цеї гармонії. Понтифікальний Рим та фашистівська Італія ведуть дві ріжні політики: один наднаціональну, другу суто національну. Одначе в теперішнім часі вони таки ідуть спільно проти спільного ворога — большевизму.

І це була найголовніша ціль відвідин папи Пія XII. в італійського короля. Також нема найменшого сумніву, що як Квіринал так і Ватикан намагається всіми силами здержати Італію від участи в теперішній війні, та що вони змагають до замирення в Европі. Войовничість Мусолінія тепер нагло десь зникла. І хто знає, чи й це не було причиною ватиканьско - квіриналського замирення.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

(26)

Я, не зважаючи на всі кого, зусилля, не могла рушитися з місця. Я вже наче бачила, що при свіченні лямпи, нафта вивернулася, займилася кругом і попалила мені діти. Гадки минали блискавкою в голові. Я силувалася надлюдськи, щоб опанувати свою хвилеву немічі вбігти вкінці в хату.

Але отаман був скоріше в дверях, віж я.

„Жінка, моя бідна, нещасна жінка! — скрикнув він голосно і мигом побіг у хату.

Оце і я могла рушитися з місця і влетіла в нашу кімнату, де застала кромішну тьму. Лише чути тихий шепіт голосів, але не бачила нічого й ні-

„Мамо! Мамо, де діти?... Ради Бога, що сталося! — скричала я в смертельнім жаху, не знаючи, що думати.

Чиясь тепла рука заткала мені уста й потягнула мене в кухню. Це був мій дорогий батько. Ввесь білий, наче полотно, тяжко дихаючи, сказав мені, що отаманша дістала атаку епілепсії. Несподівано, розмовляючи спокійно про дитячі діла з моїми родичами, повалилася зо страшним ревом на долівку, де стала трястися, корчитися в болях, товкти головою до долівки й точити піну з рота.

„Господи, за що Ти нас так тяжко караєш?... Що завинив оцей праведний чоловік, що мусить так терпіти?... Що завинив мій безталанний нарід перед лицем Твоїм, що терпить таку неволю?... Коли простиш нам усі провини?... Коли осіниш всемогучою ласкою своєю, здіймеш Твій проклін із нас і поблагиш, як інші народи?..." — жалувався батько, навіть не знаючи, не здаючи собі справи з того, що оце говорить...

Мій батько був великим стоїком.

Ніколи не жалівся на ніщо, не нарікав на долю, що так погано обійшлася з ним від ранньої молодости. Але тепер видно було наглядно, що був зворушений до глибини душі цим випадком, коли так звірився несподівано й перед нами. Він, що був усе такий спокійний...

В мене дріжали всі нерви. Я мусіла сісти, бо ледви держалася на ногах. Неописано сильний жах перейшов мене наскрізь.

Надійшла мама, до нас до кухні, також цілком змінена переляком, що його саме оттут переживала. Вона ломила руки в розпуці.

„Бідна отаманша, бідна жінка! Яке страшне нещастя для неї, для тих дрібних дітей! Цеж каліцтво на все життя, така епілепсія, що може скінчитися дуже погано. І як я лише подумаю, що отаманша ії дістала ще підчас війни!"

„Чого підчас війни? Котрої: світової чи нашої? Ніяк не можу розуміти", сказала я.

Саме ввійшов до нас отаман і ми замовкли. І він був блідий, зворушений, але панував над собою.

„Прошу вас, отче, помогти мені піднести мою бідну жінку на ліжник. Вона все ще без памяти, а на долівці твердо. На ліжнику тепліше, а вона відійде, вспокоїться, може й засне. Тоді її зараз і полекшає".

Мій батько пішов з ним до кімнати, але пішли й ми обі, щоби помогти їм біля отаманші. В кімнаті був сумерк, ми ледве добачили, що отаманша лежала на долівці. Голова її була на подушці, але лице, повне темно-зелених синяків, було все залите кровю, що застигла біля носа. Жінка наче спала. Мала зачинені очі, закушені губи, руки стиснені в кулаки. Виглядала, начеб її хто побив у звірський спосіб. Виглядала страшно, аж серце стискалося на її вид, що ми мимоволі аж заохали й заломили руки.

Батько з отаманом піднесли нещасну на наш ліжник. Там ми її уложили, тепло накрили, а опісля тихенько вийшли всі з кімнати в кухню.

„Отамане, відколи це ваша пані хора? — запитала я.

Юрій Тютюнник сумно зідхнув. Його лице виявляло великий жаль.

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Старий іміґрант. — Допис має 19 сторінок. Рішучо задовгий. Порушуєте забагато тем. Краще держатись одної теми й її обговорити основно. Другим разом можна взяти іншу тему. Кому здалась та ціла дискусія з У. Щ. Вістями? Те, що вони пишуть, не варт фунта клаків. Отже коли вже треба щось про них згадати, то коротко.

П. Л., Дітройт, Міш. — Про фабрику Баті не маємо більше, як те, що було поміщене в газеті. Коли хочете довідатися щось ближче, пишіть на адресу фабрики. Подаємо ту адресу ще раз і просимо всіх зацікавлених записати собі її: Bata Shoe Co., 1202 Education, Belcamp, Md.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ҐЕНЕРАЛ МОРОЗ.

Американський журналіст Гю Джансон малює образ страшних труднощів воювання в люту зиму.

Він каже, що покищо ще не знайдено способу, якби огрівати жовніра, що має спати без даху над головою при лютім морозі. Такий жовнір не може спати, а жовнір, що не виспався, стає нездібним до воювання.

Гю Джансон повинен би це все знати, бо він з фаху вояк (в ранзі ґенерала). Що зима докучає жовнірам у воюванні, знаємо хочби з російських донесень. Одного не знаємо: чому саме ґенерал Мороз перешкоджає у воюванні більше москалям, ніж фінам.

ЗНАЛИ, КОГО ПІСЛАТИ.

Пані Елінор Рузвелтова, жінка президента Злучених Держав, розписалася з похвалами про панну Єву Кіріє. Пише, яка це цікава, жива, мила особа.

При тім пані Рузвелтова подивляє розум французів, що вислали панну Кіріє для зеднання симпатій американців для французів.

Замітно, що хоч панна Кіріє вислана в політичній місії, вона не є властиво політичкою. Вона є вченою.

Французи, котрих політичний розум подивляє пані Рузвелтова, видно зрозуміли, що не конче треба політика для зеднання політичних симпатій. Для цеї ціли потрібні зовсім інші дані.

„БІЛІ ЖИДИ".

„Дер Шварце Корпс", ґазета німецького націстичного провідника Гайнріха Гімлера й один з найбільш почитних націстичних органів, виступила гостро проти англійської нації. Ця ґазета характеризує англійців як „білих жидів".

Що означає ця визиванка?

У своїй книжці про південно-східню Европу під заголовком „Світ без кінця", Стоян Прибічевич оповідає причетний факт про Масарика, одного з провідників чехів, котрих часто називають словянськими жидами. Коли серед чеських студентів у Празі вибухли протижидівські заворушення, Масарик сказав до чеських студентів: „Якби ви лише трохи менше пили й бавились, а трохи більше працювали, то моглиб видержати проти жидів".

Невжеж визиванка англійців „білими жидами" означає, що англійці не бояться жидівської конкуренції?

ЧОМУ ПЕРЕСКОЧИВ?

У цій статті „Шварце Корпс" старається розбити думку про близьке свояцтво англійців і німців:

„Мрія про німецько-англійське братерство розвіяна на добре. Досвід нас повчив, що латинські народи, навіть далекі японці, є нам без порівняння ближчі своїм наставленням до життя й фільософією, ніж наші „ґерманські брати" з британських островів".

Цікаво, чому то по дорозі з Німеччини до Японії „Шварце Корпс" перескочив словянські народи? А як уже не було вигідно згадати українців і москалів, то можна чейже було помянути грузинів, принаймні декого з них.

ВІЙНА ПРОТИ КОМІНТЕРНУ.

Як доносять з Лондону, там одержано вісті, що Гітлер дозволив комінтернові заложити своє бюро в Німеччині для пропаґанди проти Англії й Франції.

Якщо це правда, то це не булоб, щоправда, оріґінально, але далекосягло. Не булоб оріґінально, що німецький уряд іще в 1917. році перевіз через Німеччину Леніна й товаришів до Росії для розложення російського царату. Та це булоб далекосягло: ось до чого докотилася війна проти комінтерну, що її голсив Гітлер.

ПОБРАТИМИ.

На всякий випадок це булоб цікаво бачити попри себе Дімітрова й Ґерінґа. Дімітрова, цього комуністичного вожака, котрого німецький уряд обвинувачував за спалення парляменту, а котрий доказував на суді, що парлямент спалили націсти, а доказував з такою вервою, що Ґерінґ мало що не дістав на суді удару серця.

Десь багато фотоґрафів ждуть великої нагоди.

ТАЙНЕ РАДІО.

Від якогось часу французи журилися пропаґандою, що її розсилала по Франції якась нібито тайна стація на французькій території.

Почувши про створення відділу комінтерну в Німеччині, французи відразу догадалися: Ага, то це мусить комуністична стація на німецькій території.

Одначе до того, щоб „ага" було доказом, ще треба більше фактів.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

КОГОЗ, Н. Й.

Союзові збори.

У нашій місцевости мають відбутися цеї неділі окружні Союзові збори. Про ці збори було подане окреме оголошення в „Свободі", і коли я вичитав це оголошення, то я справді зрадів тим, що нарешті й у нашій громаді відбудуться Союзові збори. Бо в нас не було таких зборів уже кілька років, а я вважаю, що коли ми хочемо, щоб відділи не тільки приєднували нових членів, але також могли краще придержати при орґанізації тих, що вже є в Союзі, то нам конечно треба піддержувати серед наших членів, та взагалі серед нашої іміґрації, заінтересування У. Н. Союзом. Це ми можемо осягати ріжними способами. От, наприклад, часопис „Свобода" служить тій цілі, та це ще не вистарчає. Тут потрібно більше живого слова. Потрібно, щоб відбувалися частіше Союзові наради, на яких головні урядники, чи орґанізатори повинні виголошувати відповідні реферати про У. Н. Союз, про його працю та про його значіння для розбудови нашого життя.

Тому я запрошую на ці збори, що відбудуться в нас у неділю, не тільки всіх членів місцевого відділу, але також і місцевих громадян, що ще не є членами У. Н. Союзу. Бо я вірю, що кожний свідомий українець і українка, коли будуть мати нагоду довідатись докладніше про У. Н. Союз, то вони напевно стануть його членами. А що це будуть окружні Союзові збори, то я в імені свого відділу прошу на ці збори також усіх Союзовців з таких місцевостей, як Трой, Вотервліт і Амстердам.

Іван Коба, секр. від. 57 в Когоз, Н. Й.

— Ваші очі дуже слабі. Ви певно пєте забагато алькоголю.

— Пане докторе, ви хіба жартуєте — якжеж алькоголь може ослаблювати зір, коли я, скільки разів упюся, бачу подвійно!

ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ 13, 57, 191, 266
З WATERVLIET, COHOES, TROY, AMSTERDAM, N. Y.
відбудуться
У НЕДІЛЮ, 11. ЛЮТОГО (FEBRUARY 11, 1940)
в 2. год. пополудні
У ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ В COHOES, N. Y.
ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

На ці збори повинні прибути урядники й члени вище поданих відділів. На зборах буде промовляти гол. секретар Д. Галичин, а також окружний орґанізатор А. Маланчук. Обовязком кожного члена є бути на цих зборах, бо є до вирішення важні справи. 31,3

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

КРИГОВА ЗАПОРА.

Люди ще не памятають таких ледових перешкод на ріці Місісіпі, які трапляються цього року. Корабель „Ілинойс" возить по Місісіпі людей, рільниче наряддя, трактори й сталь. В кількох місцях лід наробив великих шкід причалам.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Свято Ольги Басараб.

Починаючи від 1924 р., рікрінчо наше жіноцтво врочисто святкує річницю траґічної смерти бл. п. О. Басараб. По всіх свідомих українських громадах звичай святкування цього свята став традицією. Наше жіноцтво святкує це свято з великим пієтизмом, щоб у цей спосіб не лише пригадати загалові цю траґічну смерть одної з визначних наших жінок у ріднім краю, але також святкуємо це свято, щоб впоїти в наше громадянство пошану як до самих героїв, так і до тих ідеалів, за які вони згинули.

Серед теперішнього страшного національного лихоліття ми, коли хочемо задержати рівновагу духа і національну гідність, мусимо звернути наші думки до наших героїв і в їх діяльності, в їх терпіннях, а врешті в їх мученицькій смерті шукати моральної піддержки, шукати доріг, якими нам треба йти.

Ще недавно читали ми в часописах і навіть бачили світлини, як англійці, а їх летуни зокрема, віддавали пошану погиблим геройською смертю німецьким летунам. Це наглядно дає нам доказ, як культурний світ високо цінить геройські вчинки навіть найтяжчого ворога. Скільки більше повинні ми цінити і шанувати наших рідних героїв, які, хоч не згинули на полі слави, але в темних катакомбах ворожої тюрми за всі нам святі національні ідеали.

Як що року, так і цього року перший вдділ У. З. Х. ОДВУ влаштовує свято-концерт в честь бл. п. Ольги з Левицьких Басараб. Мало де являється наше свідоме жіноцтво так чисельно, як на цім святі. Минулого року не лише дощ, але і буря шаліла цілий день до пізної ночи. Нам, які це свято влаштовували, здавалося, що жива душа на концерт не прийде. Та як же мило було побачити, як ще перед год. 8-мою велика авдиторія Стайвесент Гай Скул була майже заповнена. Згадуючи це, треба надіятися, що і цього року нюйорська громада візьме чисельну участь у цім святі. Нехай ніщо не спинить нас, ані хуртовина, ані буря, в нашім національнім житті. Віддаймо гідно пошану нашою участю в святі бл. п. О. Басараб, бо це наш святий обовязок.

Марія Демидчук.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

За один конґрес.

В суботу, 3. лютого 1940, відбулися річні збори укр. прав. церкви св. Володимира в Ню Йорку. Попри свої біжучі справи збори обговорювали справу українського національного конґресу в Америці. По вичерпній дискусії одноголосно ухвалено взяти участь у всенароднім українськім конґресі, який започаткувало Обєднання на своїм конґресі 2. грудня 1939. Вибрані отсі делеґати на цей конґрес: о. Л. Весоловський і Т. Скульський.

М. Б.

ЙОНҐСТАВН, О.

В справі конґресу.

Українсько - Американський Політичний Клюб порушив на своїх нарадах з 4. лютого б. р. справу конґресу американських орґанізацій і заявився за один конґрес, який повинні вести чотири головні запомогові орґанізації разом з дотеперішнім ініціятивним комітетом, Обєднання і Національна Рада повинні погодитись, бо ми є свідками, як навіть диктатори, що між собою завзято ворогували, тепер подали собі руки. Наша орґанізація дасть щиру підтримку, матеріяльну і моральну, одному конґресові. За уряд:

І. Дибас, І. Мигаль, Т. Бойко, Й. Венґжин.

АРТУРО ҐОДОЙ,
чілійський-боксер, приготовляється до бійки з Джаном Луїсом.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Тов. „Дністер", від. 361., відбудуться в суботу, 10. лютня, в „Карпатія Ґалі", 217 Іст 6. вул. у Ню Йорку, в год. 8. вечером. На зборах цих буде обговорюватися про важні справи, як пікнік, звіт з балю, представлення. Крім цего д-р Семен Демидчук буде мати надзвичайно інтересну лекцію на тему: „Українська Путь до Обіцяної Землі". Присутність усіх членів на зборах є конечна! Не присутні члени будуть карані згідно зо статутом. — В. Іваник, рек. секр.

ҐВАЙТСТОН, Н. Й. Мітінґ Тов. „Просвіта", від. 129., відбудеться в суботу, 10. лютого, в 8. год. вечером, в домі тов. Івана Галашецького, 151-11 — 20 Ев. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після статуту. — М. Мрикало, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Надзвичайні і місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76., відбудуться в неділю, 11. лютого, зараз по Сл. Божій, в церковній гали при Мортон улиці. Проситься всіх членів явитись на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. — М. Сороколіт, рек. секр.

ТОМАСТОН, КОНН. Мітінґ Тов. Українська Січ, від. 421., відбудеться в суботу, 10. лютого, в годині 8. ввечір, в Українській Гали, Проспект Стр. Взиваю всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. — А. Береза, пр.; М. Шипінка, кас.; І. Кіндрат, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в неділю, 11. лютого, точно в 7. годині вечером, в гали церковній, Сусекс і Ґрін ул. Проситься членів і члениць, місцевих і позамісцевих, явитись на тих зборах, бо є важні справи до полагодження. — С. Рибак, рек. секр.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В АСТОРІЯ Й ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
Старанням **УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ в Асторія, Л. Ай.,** влаштовується дуже інтересний
НАРОДНЬО-УКРАЇНСЬКИЙ ДОКЛАД
який виголосить бувший Старшина Української Армії, тепер місіонар Всч. о. АНДРЕЙ ТРУХ,
В НЕДІЛЮ, 11. ЛЮТНЯ (SUNDAY, FEB. 11, 1940)
В ДОМІВЦІ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ,
31-14 Grand Avenue, в Асторія, Л. Ай.
Початок докладу в годині 2:30 пополудні
Вступ вільний для всіх. (Крім большевиків!)
Громадяни! Приходіть на цей доклад, а не пожалуєте. Кличте з собою ваших знайомих!
Заряд Української Громади в Асторія, Л. Ай.

ЗАХОДОМ ЖІНОЧОГО ВІДДІЛУ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ
відіграється комедія в 5 діях
МАРТИН БОРУЛЯ
В НЕДІЛЮ, 11. ЛЮТОГО (FEBRUARY 11, 1940)
В УКР. НАР. ДОМІ, 181-183 FLEET ST., JERSEY CITY, N. J.
Початок точно в год. 5:30 вечером. — Вступ 40 центів.
Проситься все українське Громадянство міста Джерзі Сити й околиці до численної участи. Представлення це рідко де гране, воно є поучаюче й смішне. Тож приходіть і кличте своїх знайомих. Тут забудете свої хатні клопоти й добре насмієтеся.

УВАГА! ПОЗІР! УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦЬ! ПОЗІР! УВАГА!
З РАМЕНИ ОКРУЖНОЇ УПРАВИ ОДВУ, ВІДДІЛИ УЗХ НЮ ЙОРКУ Й АСТРОРІЇ
влаштовують
В НЕДІЛЮ, 11-ГО ЛЮТНЯ 1940
(SUNDAY, FEBRUARY 11th, 1940)
СВЯТО
— В ЧЕСТЬ —
ОЛЬГИ БАСАРАБ
В СТАЙВЕСОН ГАЙСКУЛ
15-та ВУЛИЦЯ, між 1 і 2-гою ЕВЕНЯМИ
(STUYVESANT HIGH SCHOOL, 15th STREET, Between 1st and 2nd Avenues)

Початок точно в год. 7:30 вечером. Вступ вільний за добровільними датками.

Шановні Громадяни! Як що року так і тепер, українське-американське жіноцтво, зорґанізоване в УЗХ, влаштовує Свято-Концерт в честь Великої Мучениці-Героїні, ОЛЬГИ з Левицьких БАСАРАБ, що згинула славною смертю революціонерки у ворожій тюрмі.

Тепер, коли наші брати на рідних землях мучать в тяжкій неволі дикої Москви, ми тут на Вільній землі Вашинґтона повинні плекати цей героїчний дух, цю посвяту людей-героїв, з якою вони вмирали за велику справу!

Тому приходіть громадно на СВЯТО В ЧЕСТЬ О. БАСАРАБ, щоб вшанувати цю Жінку-Героїню, щоб відновити в нас самих почуття жертвенности й посвяти для святого діла! Всі на СВЯТО О. БАСАРАБ! Хай не забракне ні одного свідомого громадянина й громадянки, якіб не пішли на СВЯТО!

Добірна програма, виступи хору **„Думка"** під проводом **проф. Ю. Кириченка,** промова **панни Марії Клячко,** української студентки з Бельґії; дует **сестер Марії й Стефанії Боднар;** і сольо **панни Стефанії Тураш;** деклямації — оце, що почуєте на СВЯТІ!

Приходіть численно й громадно!

УВАГА! — ГОДСОН, АВБУРН, БОФАЛО І ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й. — УВАГА!

УКРАЇНСЬКІ ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ
„ГАЛИЧИНА" І „ГУЦУЛЬЩИНА"
будуть висвітлені, як слідує:

АВБУРН, Н. Й. — в Укр. Нар. Домі, 135 WASHINGTON ST., в ПЯТНИЦЮ, 9. ЛЮТОГО, від години 7. вечером.

БОФАЛО, Н. Й. — в салі UKRAINIAN CIVIC CENTER, 205 MILITARY RD., в СУБОТУ і в НЕДІЛЮ, 10. і 11. ЛЮТОГО(від години 6. до 8., від 8. до 10., і від 10. до 12. вночі.

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й. — в салі UKR. ST. JOHN'S CHURCH HALL, 71 VIRGINIA AVE., в НЕДІЛЮ, 18. ЛЮТОГО, від год. 6. до 8., від 8. до 10. і від 10. до 12. вночі.

ГОДСОН, Н. Й. — в салі ST. MARY'S CHURCH HALL, SOUTH 3rd ST., в СУБОТУ, 17. ЛЮТОГО, від години 7. до 11. вночі.

За численну участь щиро дякує
Укр. Фільмова Спілка „КАЛИНА".

За інформаціями, відносно вище згаданих фільм, проситься писати на слідуючу адресу:
M. NOVAK, 421 EAST 9th STREET, NEW YORK, N. Y.

CARPATHIA HALL 217 E. 6 ST. NEW YORK

ВВОДИМО ПОПУЛЯРНІ ТАНЦІ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ В НЮ ЙОРКУ

В СУБОТУ, 10. ЛЮТОГО (FEB. 10)

В ГОДИНІ 8. ВВЕЧІР

ВСТУП 25 ЦЕНТІВ

ПРИХОДІТЬ І БАВТЕСЯ ПРИ ДОБІРНІЙ МУЗИЦІ.

Управа Народного Дому.

НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ В НЮАРКУ

відограється

дуже гарне веселе представлення

ТРЬОХ ДО ВИБОРУ

комедія в 3 діях

В НЕДІЛЮ, 11. ЛЮТОГО (FEBRUARY 11, 1940)

В УКРАЇНСЬКІЙ ПАРОХ. ГАЛІ,
675 SO. 19th STREET, NEWARK, N. J.

Початок у 7. год. вечером. — Вступ 35 центів.

Представлення „Трьох до вибору" є одно з кращих представлень, а що буде відогране добірними силами, тому усіх громадян отцім щиро запрошує

Комітет.

УВАГА! — РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ТОВАРИСТВО ВІЛЬНИХ КОЗАКІВ
відділ 316. Українського Народного Союзу

устроює

БАЛЬ

В СУБОТУ, 10. ЛЮТОГО (FEBRUARY 10, 1940)

В УКР. НАР. ДОМІ, 831 ДЖОЗЕФ ЕВЕНЮ

Початок у годині 8. ввечір. — Вступ 25 центів.
При тім самім вступі буде відповідний „дор прайз".

На цей Баль Тов. Вільних Козаків запрошує рочестерських Громадян до ласкавої участи.

Обовязком кожного члена і членкині є бути на тім Балю.

До танці буде приґравати музика **М. Юркова.**

Заряд Тов. Вільних Козаків.

МОЛИТОВНИКИ

Віночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малого формату. Для дітей)	$ .90
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі)	1.35
Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі	1.35
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі)	1.35
Бог радость моя (сторін 606. В гарній мягкій чорній опр.	2.00
Ангел Хранитель (в білій кавчуковій оправі з образцем по середині)	1.70

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПРОТОКОЛ

ВОСЬМОГО КОНҐРЕСУ „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ".

(Продовження)

(5)

Повищими наведеннями я хочу сильніше заакцентувати ось таку конечність, а саме: українська еміґрація в Америці мусить здати собі справу, що на ній тепер лежить дуже важливий обовязок, бо вона одинока має тепер змогу щонебудь свобідно зробити в користь української визвольної справи; що вона тепер мусить скріпити, а не послабити свою діяльність; що вона мусить повести широку політичну акцію на терені демократичних держав та видобути з себе потрібні засоби на ту акцію та на інформаційну працю.

Америка є невтральна держава й европейськими проблемами не має потреби журитися. Але це не значить, що вони її не обходять. Вона, дуже правдоподібно, матиме важне слово у вирішенні й заведенні нового порядку в Европі. Ось тому ми мусимо вжити всіх можливих засобів, щоб американські правлячі кола були добре про Україну поінформовані та щоб у вирішальний момент за нею відповідно вставилися. При тім, Америка є ще найбільш ідеалістична нація з усіх може демократичних націй у світі. Американський загал, по щирості треба признати, не лукавить, коли думає та говорить про ідеали свободи, миру та справедливости, і шкода, що не він безпосередньо рішає про долю европейських народів. І тому від Америки можна надіятися, що вона ще найкраще зрозуміє положення нашого поневоленого народу. Та, на жаль, американці, за малим винятком, не знають добре історичного тла нашої справи. Ось сьогодня ми бачимо, що поляки та чехи знаходять велику симпатію та підтримку в Америці. Це так тому, що ці народи на наших таки очах стали жертвою свіжої німецької аґресії, як теж і тому, що Америка сама ще не так давно помагала тим народам будувати їхні держави. А що найголовніше, чехам і полякам залишилися всі ці впливи й атути, якими вони розпоряджали ще недавно як вільні держави, і ми, здається, не можемо навіть мріяти, щоб змірятися з ними під оглядом справности нашого політичнопропаґандного апарату. Та це не значить, що їхня справа важніша від нашої. Навпаки. Ми мусимо зробити все можливе, щоб тут в Америці вагу української проблеми заакцентувати як слід.

Коли йде про діяльність Українського Бюра у Вашинґтоні, то мені здається, що дотепер там зроблено те, що можна було зробити серед панівних обставин. Очевидно, як я вже сказав, справність функціонування Бюра, під оглядом матеріяльним як і самої праці, залежить від того, як функціонує ціла наша еміґрація. Від самого початку приходилося зводити боротьбу з провокаціями наших ворогів, які, як зрештою знаєте, оббріхували нас як німецьких аґентів, тощо. А тому два місяці Бюро, очевидно, мусіло також до певної міри відчути наслідки тої неприємної ситуації, яка витворилася внаслідок того, що українські організації невинно стали предметом уваги так званої Комісії Даєса. Дотепер зверталось особливу увагу на це, щоб у своїх випусках та ріжних статтях, що появлялися в американській пресі заходом Бюра, ставити Україну в світлі подій та включати її в кожну виринаючу ситуацію, тим доказуючи її вагу як европейського чинника. Дальше, пороблено певні контакти, бодай ці найбільш необхідні. При ріжних ситуаціях роблено, за порозумінням з нашими організаціями, всякі репрезентації в амбасадах деяких европейських держав у загальній українській справі, як теж і в справі українців, що живуть на еміґрації в Европі. По правді сказати, ґрунт у Вашинґтоні не був дотепер розгорнений і роботу треба було зачинати від початку.

Перед нами ще дуже багато праці. Та одна біда, що до чогоб ми тільки не забралися, завсіди треба зупинятися перед трудністю — перед браком грошей. Того роду праця вимагає грошей, і ще раз грошей. Бо без них не можна багато зробити.

Щоб наша праця дала більші наслідки тут, а також щоб мала більший ефект в Европі, то їй треба присвятити повну увагу. Засадничо наша інформаційна праця зводиться до тих трьох завдань: інформування про розвиток нашої справи й нашого життя та манісфестування, що в Україні є сильне змагання українських мас до свободи; доказування ваги вільної України для світової рівноваги та миру; та глибоке історично-етнічне обґрунтування української нації та українського руху. Того всього не можна як слід доконати такими лише засобами, на які ми могли спромогтися дотепер. Для доконання того треба розвинути ширшу працю. Треба періодично випускати серії поважних праць, які своїм науковим характером притягалиб увагу людей інтелекту. Дальше, треба розвинути видавництво авторитетного журналу, який, між іншим, міг би виходити двома мовами, анґлійською та французькою. Про потребу такого журналу вже навіть далися чути голоси з Европи. Це дві речі найпершої потреби, без яких ми не можемо рушитися вперед. Ці праці могли би бути зосередковані біля Українського Бюра. колиб так було практично, з тим, одначе, що персонал Бюра, чи теж склад його дієвих співробітників, треба би побільшити.

(Дальше буде).

БІДА З ДОВГИМИ ВУХАМИ

Один мешканець Милвокі, Висконсин, подає, що він подав на ґанок свому щенятю з породи спаніелів ринку з молоком. Щенюк виів молоко, але коли хотів відійти, ринка тягнулася за ним: надворі був мороз 15 ступнів нижче зера і як щенюк їв, його вуха примерзли до ринки. На дзявкіт нещасного щенюка надбіг власник на рятунок.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Ев. Коновальця, від. 238., відбудуться в неділю, 11. лютого, в церковній галі, зараз по відправі. Проситься всіх прийти, бо є важні справи до полагодження. Рівнож кожному з нас повинно залежати на тім, щоби наш відділ зростав в членство. Це є передконвенційний рік і в цім році ми всі, члени і урядники, повинні приєднати до Союзу бодай по одному членови. Ми могли би це дуже легко осягнути, якби всі, котрі мають діти, що не є в Союзі, зараз їх вписали. Інші мають знайомих і повинні їх заохотити вступити до Союзу. Не будьмо самолюбами; коли самі належимо до славної і найкращої запомогової установи, якою є Союз, то розказуймо про це іншим. На річних зборах поновно вибрано той сам уряд, що був минулого року, котрий щиро без перестанку працює і приєднує нових членів до Союзу. Просимо, щоби всі ті, що бажають вписатися в члени Союзу, прийшли на ці збори. — Петро Мороз, предс.; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267., відбудуться в суботу, 10. лютого, в год. 8. ввечір, в домі тов. Івана Аґреста. Обовязком кожного члена є явитись на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. — К. Дідух, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 10. лютого, в годині 6:30 вечером, в домі Укр. Громади, 3322 Лоренс стр. Проситься членів прийти на означений час, бо є багато справ ди вирішення, яктакож вирівняти по зможности залеглі довги. Тому, що члени довгуючі тратять в братстві свої привілеї, відтак нарікають на уряд. Тому уряд звертає вам члени увагу, що після статуту У. Н. Союзу, як також і ваших ухвал, що коли член не заплатить 3 місяці, так має бути суспендований з Союзу, а тимсамим тратить бенефіт з братства. Уряд не винен, як ви самі за себе забуваєте. Також просимо членів, хто має діти або дорослих членів, нехай впише їх до У. Н. Союзу. — Іван Сорока, предс.; Іван Бішка, кас.; Іван Сорока, секр.

Даром пробна зілля МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приємний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в конечності, а тоді заживається його або зараз перед нічним спочинком, або по встанню рано.

Мілертон не виробляє привички.

ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА 75¢ вистане майже на цілий місяць.

Спеціяльна Ювилейна Оферта

Ціни до 1. липня 1940:

[ ]	1 Package	Millerton	.75
[ ]	2 "	"	1.25
[ ]	3 "	"	1.75
[ ]	6 "	"	3.00

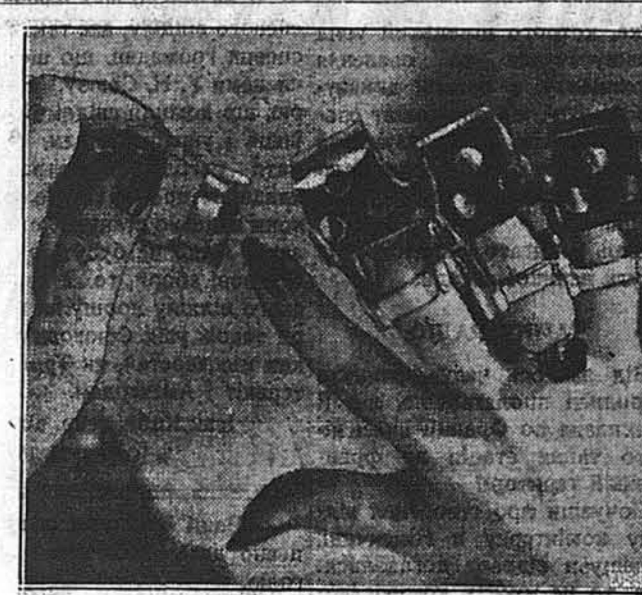
Ціни по 1. липня 1940:

[ ]	1 Package	Millerton	1.00
[ ]	2 "	"	1.50
[ ]	3 "	"	2.00
[ ]	6 "	"	3.50

Питайте за зіллям Мілетон у вашій сусідній аптиці, а як там його не мають, то пишіть до:

**J. S. MILLER, Inc., Dept. U.,
P. O. Box 628, Newark, N. J.**

Single package not sent C O D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важні лише при замовленні просто з головного офісу.

НОВИНА З ГОЛИВУДУ.

Такі причандали радять накладати на пальці тим жінкам, що бояться стирати з ніґтів свіжо наложену політуру. Світлина показує, як це накладається на палець. Винахідник запевняє, що приладдя виложене мягкою ґумою, щоб воно не давило пальця.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕЙТІВ! УВАГА!

Де зайти на добрі сніданя і обіди ?

ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН НЮ ЙОРКУ
не забудьте загостити до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назв.:

„LUCKY OPEN KITCHEN"

33 THIRD AVE. (3), межи 9. і 10. вулицею,
NEW YORK CITY

Там можна дістати по приступних цінах смачні старокраєві, як рівнож американські страви. Ми певні, що Вас задоволить, як цього певні ті сотки й сотки нюйорських українців і американців, котрі вже щодня заходять до нашої Реставрації.

Реставрація отворена ДЕНЬ І НІЧ

За добрий харч і обслугу ручать
браття І. і А. ГЕЛЕТІЙ.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

$4950

коштує мурований дім в Елмгорст, Лонґ Айленд. 6 кімнат, ґарадж, пароове огрівання та бресовий пломбінґ.

ГРОСЕРНЯ ДЕЛІКАТЕССЕН у Брукліні. Сендвичі. Тижневий оборот около $300.

РЕСТАВРАНТ у Ню Йорку. Лікер Лайсенс. Тижневий оборот около $350.

За інформаціями звертайтесь до:
S. KOWBASNIUK,
277 E. 10 St., New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ

ВІНДОКЛІНЕРСЬКИЙ РАВТ. Бизнес вироблений. Добра нагода для українця. Ціна приступна. Голоситись:
CARPATHIA HALL
217 E. 6th St., New York City.

На продаж **ҐРОСЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН.** Великий склеп, мешкання, відповідний бизнес. Продається дешево зпричини виїзду. **J. Tanski, 17 St. Marks Place, New York City.**

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

УВАГА
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ

ІВАН ГАСИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Похорони по ціні так низькій як $150.

Модерна обстанова. Обслуга чесна й щира. Через телефон міемовби сусідами

Office Address:
JOHN HASYN
Undertaker & Embalmer
3948 N. SMEDLEY STREET,
SAGamore 3563. PHILA., PENNA.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниці як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:

383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(86)

Крізь перстень сторожів, які окружили вмираючого Буртона і Дженету, просунувся малий китаець Вонґ. „Що ти тут хочеш?" — просичав запальчивий Пері. „Хочу побачитися з моїм умираючим приятелем", відповів спокійно китаець. „Він не твій приятель", кинувся до китайця Пері. Але це не знеохочувало китайця.

„Я маю сказати йому щось важне. Я певний, що останні хвилини його життя стануть від того приємніші. Прошу вас", звернувся він до білих вязнів, вступіть мене якось від королеви Аґті і дайте мені поговорити з Буртоном". У його словах звучала щирість і його воля була сповнена. Він нахилився над Буртоном.

Кілька хвилин він нашіптував щось до вуха Буртона і справді, вмираюче обличчя майора почало легко прояснюватись, а навіть викривилося в усмішку. Китаець взяв його долоню в свою і стиснув. „Що він може йому говорити?" — обурювався Пері. „Певно видумує якієсь хитрі китайські брехні".

Китаець відсунувся і його приятелі знов підступили близько до нього. Майор говорив слабо: „Пері, дорогий сину, добре пильнуй Дженети. А ти, Дженето, не піддавайсь до останку. Борися, бо ми походимо з воюючого роду". Він змовк, далі важко зідхнув і закрив очі навіки. Дженета тихцем плакала.